

„A magyar elnökség és a régiók jövője”

OTKA KONFERENCIA

BKF - Budapest, 2009. 05.21-22.

Az eurorégiók helyzete és jövője, Magyarország kitörési lehetőségei

Dr. Szegvári Péter

c.egyetemi docens

Stratégiai Igazgató

Regionális Fejlesztési Holding Zrt.

Régiók szerepe és funkciója az Európai Unióban

1. Területfejlesztési – tervezési – statisztikai

Regional Policy

Regionalizáció

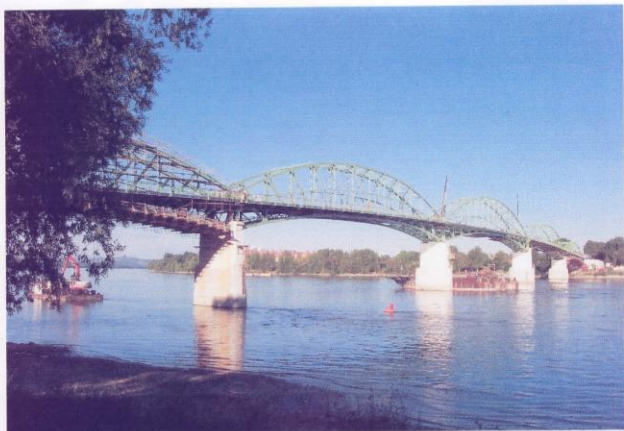
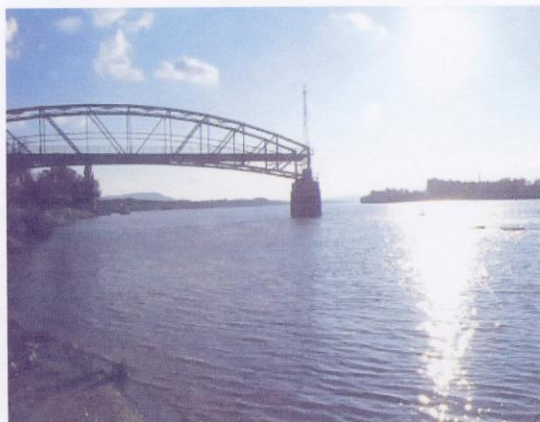
2. Közigazgatási – közhatalmi

Regional Democracy

Regionalizmus

A határok funkciói a múltban és a jövőben Európában

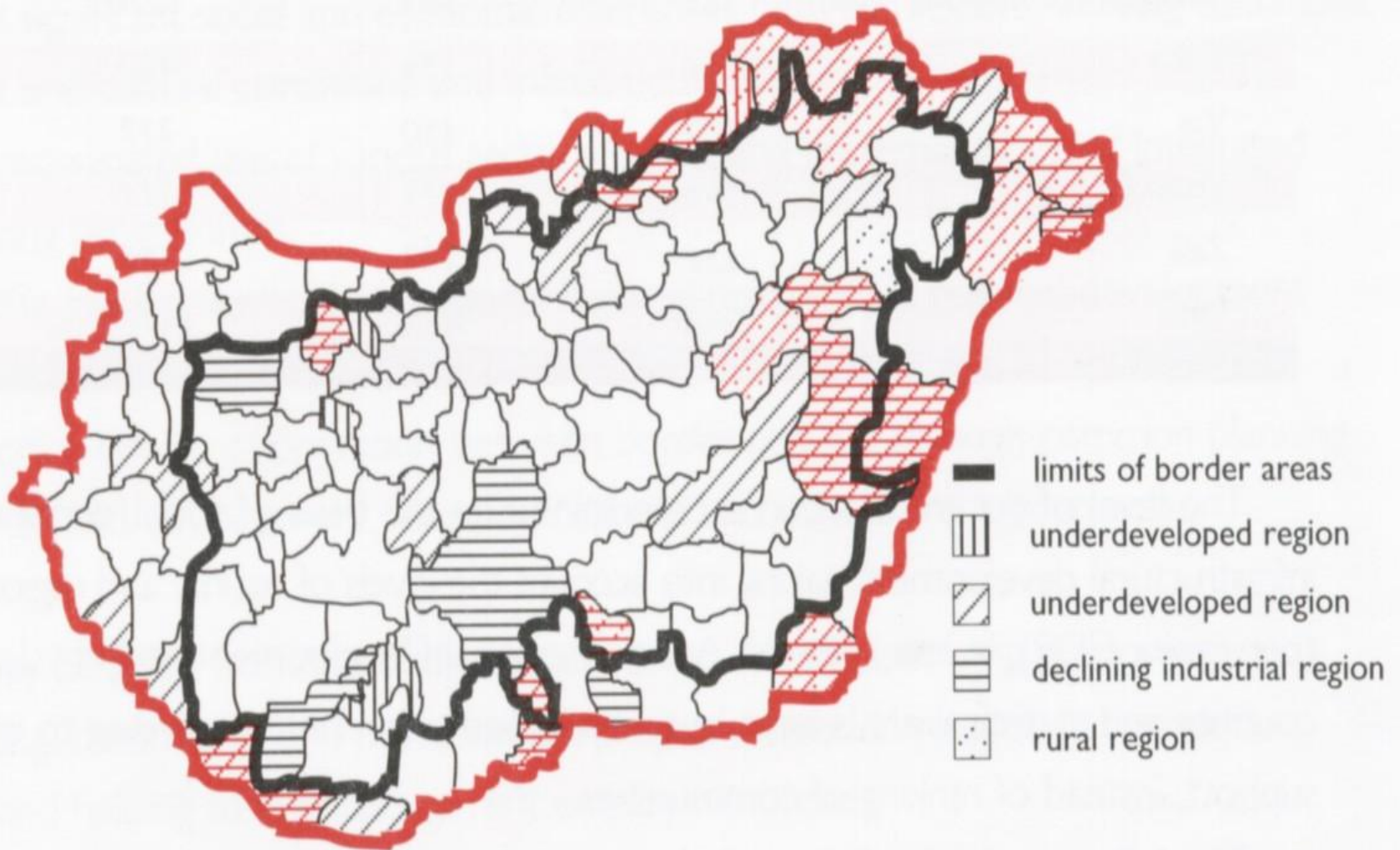
- **Történelmileg** > a határok akadályok az emberek egymás közötti együttműködésében = *fejletlen régiók és térségek*
- **Az Európai Uniós perspektívájából** > stratégiai területek a globális és regionális gazdaságfejlesztés számára valamint a szektorok és közösségek kooperációját integráló térségek = *fejlődő és fejlesztendő térségek*

Magyarország határai Európa útkereszteződésében

Magyarországnak 7 szomszédja van
határainak hossza összesen 2246 km

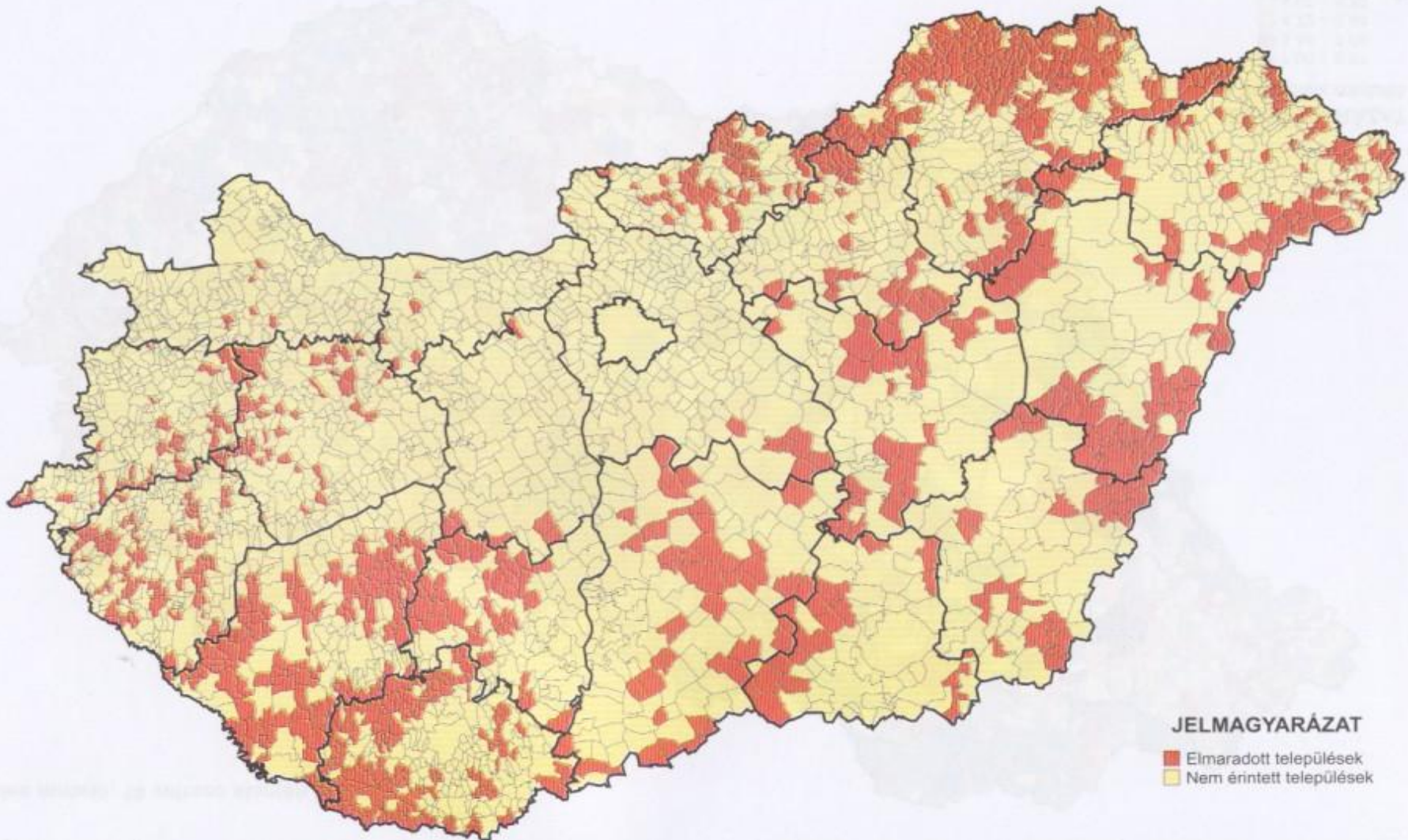
- Ausztria 356 km
- Szlovénia 102 km
- Horvátország 355 km
- Szerbia 164 km
- Románia 453 km
- Ukrajna 137 km
- Szlovákia 679 km

Határ menti területek fejlettsége

Elmaradott települések

Elmaradott települések,
2003. január 1.

A terület-politika kihívásai a határ menti térségekben Magyarországon

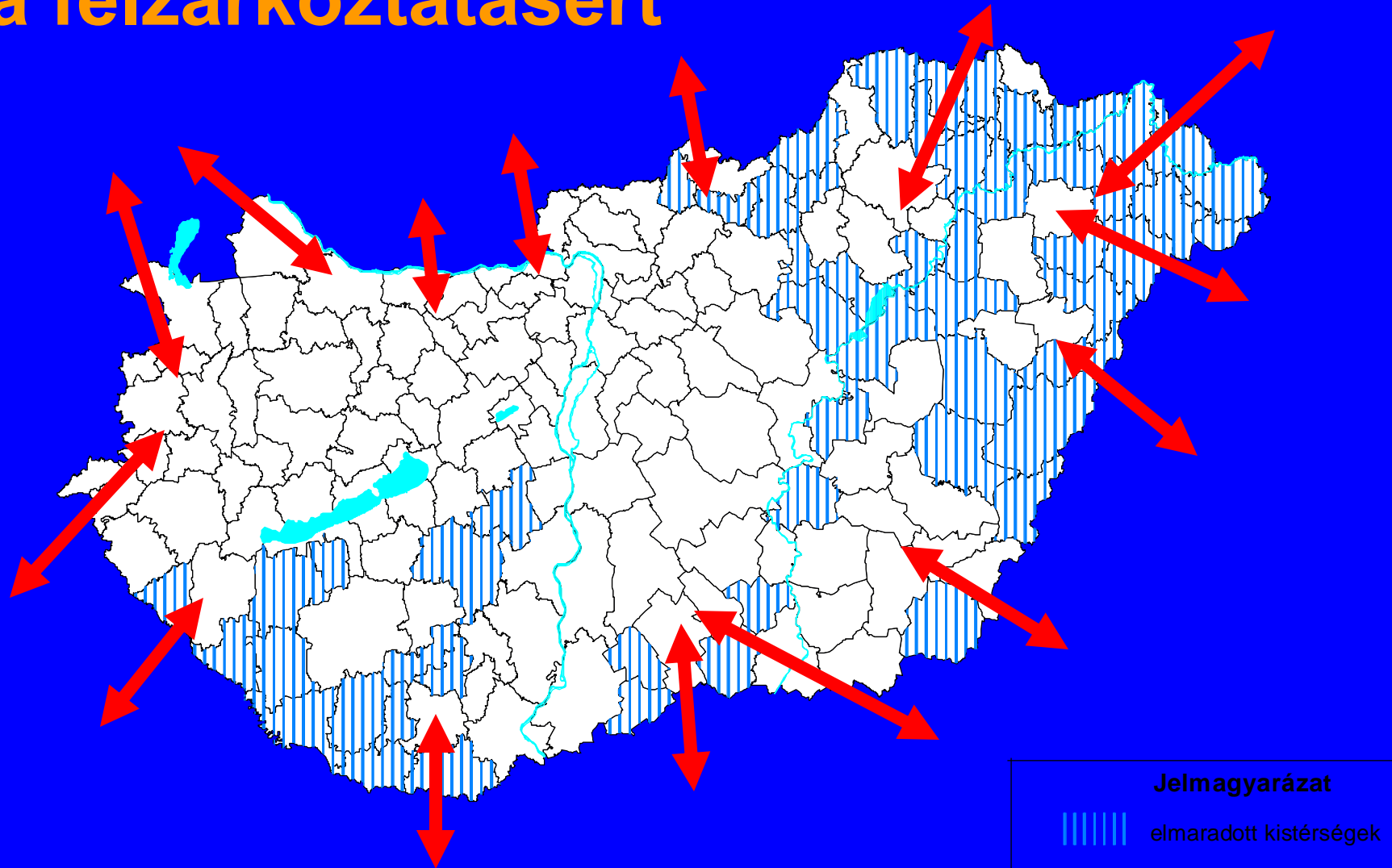
- A határ menti területek aránya 31,4 %
- A határ menti térségekben élő lakosság aránya 26%
- A települések közül határ menti térségbe tartozik 43 %
- A városközponttal rendelkező fejletlen kistérségek közül a határ menti térségbe tartozik 30 %
Magyarországon.

Az Országos Területfejlesztési Koncepció célkitűzései a határ menti térségekben

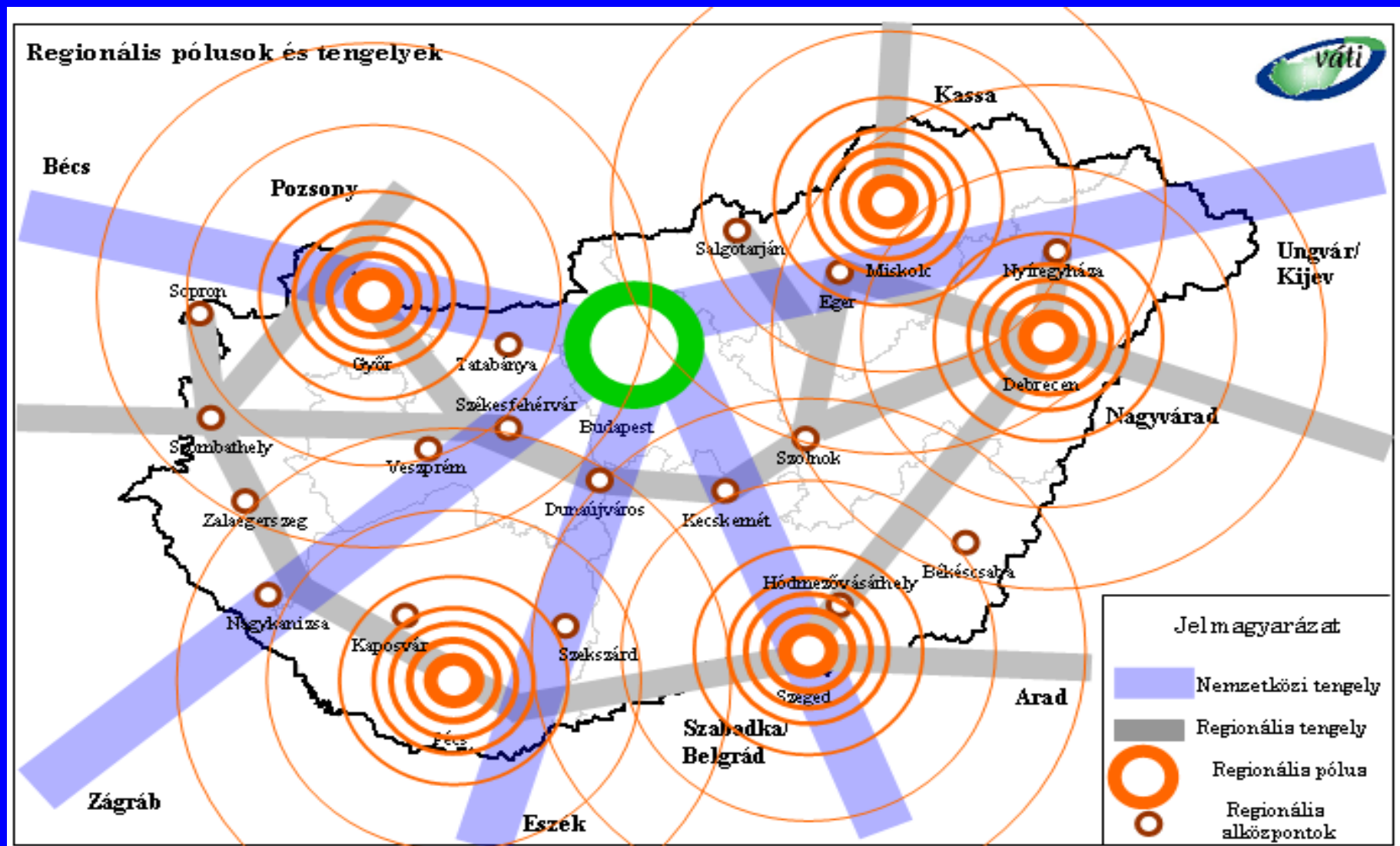
A határ menti térségekben elsősorban a következő fejlesztési lehetőségek kihasználására indokolt törekedni:

- a közös és az Európai Unió által támogatott területfejlesztési programokra és ezen belül az idegenforgalmi fejlesztések koordinálására,
- közös vállalkozások, ipari parkok és vállalkozói övezetek kialakítására, együttműködésére,
- a határátkelőhelyek mennyiségi és minőségi fejlesztésére,
- a kooperációban megvalósuló környezetvédelmi célú fejlesztésekre,
- az információs infrastruktúra fejlesztésére.

Határ menti együttműködések a felzárkóztatásért

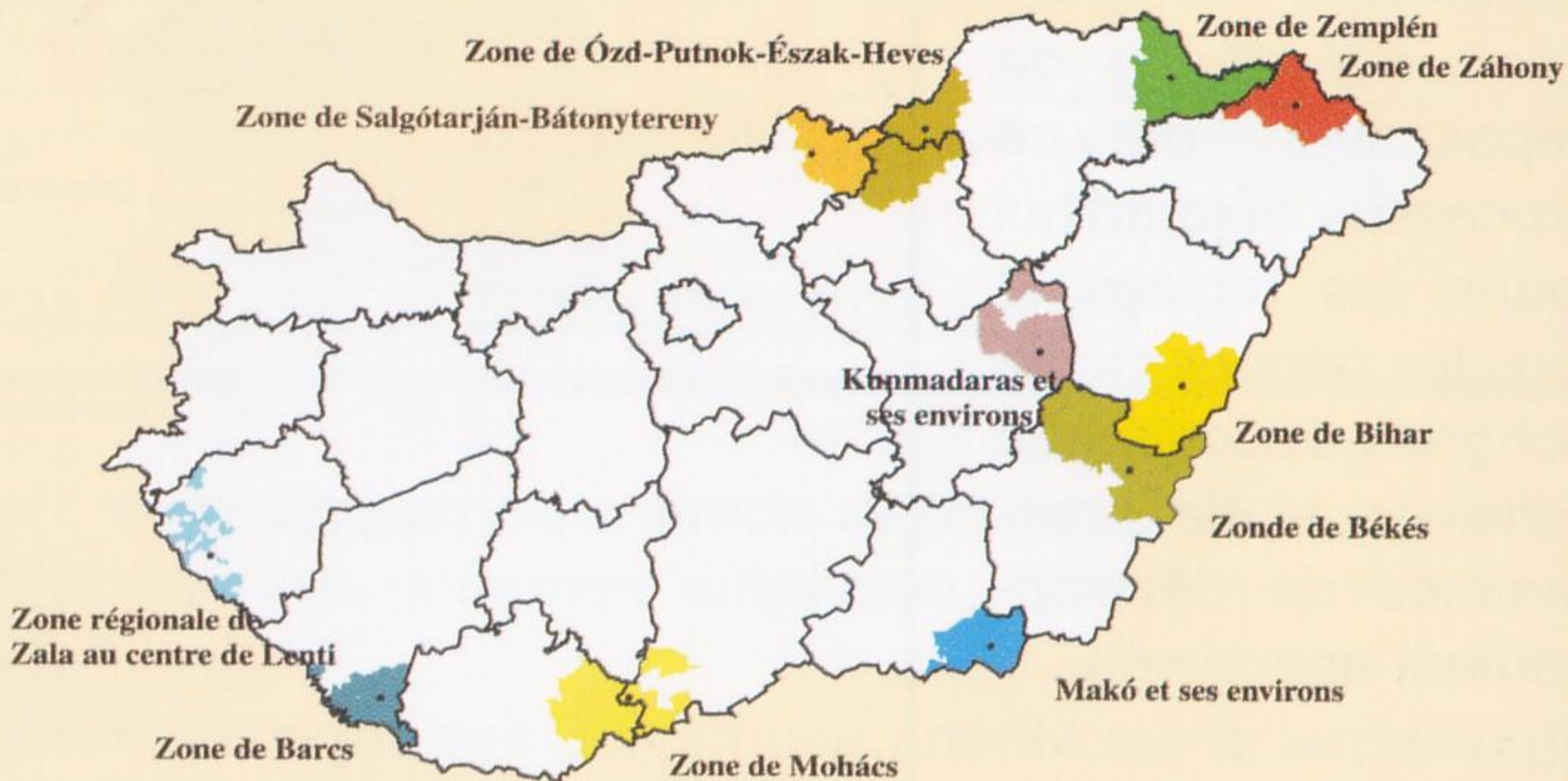

Regionális versenyképességi pólusok

Vállalkozási övezetek

Emplacement physique des zones d'entrepreneuriat

Eurorégiók Magyarországon

- **Kárpátok Eurorégió**
- **Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió**
- **West/Nyugat-Pannónia (Hármas Duna-vidék) Eurorégió**
- **Kassa-Miskolc Eurorégió**
- **Sajó-Rima Eurorégió**
- **Neogradiensis Eurorégió**
- **Ipoly Eurorégió**
- **Duna Eurorégió**
- **Vág-Duna-Ipoly Eurorégió**
- **Duna-Dráva-Száva Eurorégió**
- **Dráva-Mura Eurorégió**
- **Bihar-Bihor Eurorégió**
- **Ister-Granum Eurorégió**

Kárpátok Eurorégió

Duna–Körös–Maros–Tisza

West/Nyugat-Pannónia Eurorégió

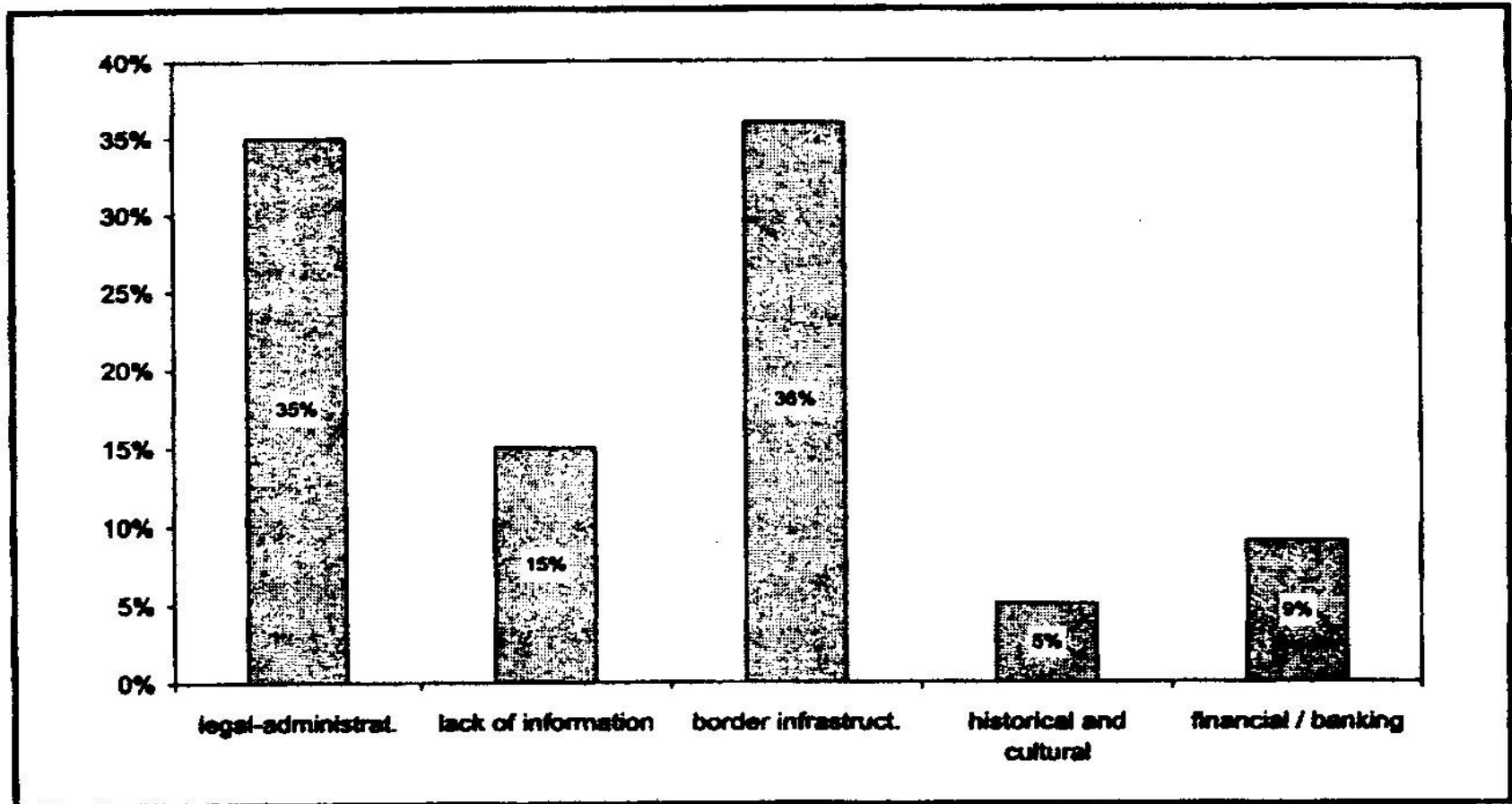

Sajó – Rima Euro régió térképe

A határon átnyúló együttműködések legkönnyebben elhárítható akadályai

Figure 6: The easiest barriers to remove

Az európai regionális politika főbb céljai:

- az európai régiók közötti fejlettségbeli különbség csökkentése;
- az egyes tagországok regionális politikájának támogatása és koordinálása az elmaradott és a strukturális problémákkal küzdő térségek felzárkóztatása érdekében;
- a társadalmi-gazdasági kohézió erősítése;
- a határon átnyúló / interregionális együttműködések ösztönzése és támogatása.

Az Európai Unió strukturális politikájának perspektívája 2007-2013 között

- 1. Célkitűzés: kohézió
- 2. Célkitűzés: versenyképesség
- 3. Célkitűzés: kooperáció
 - INTERREG
 - New Neighbourhood Policy
 - „Eastern Partnership”

Az Európai Területi Együtműködés célkitűzései I.

Határ menti együttműködések

- *részvevő területek:* NUTS 3 szintű egységek
- *átfogó célok:* határon átnyúló gazdasági és szociális kapcsolatok fejlesztése
- *beavatkozási területek:* KKV együttműködés, helyi gazdaságfejlesztési kapcsolatok, város- és vidékfejlesztés, emberi erőforrás-fejlesztés, környezetvédelem, megújuló energia, közlekedési és információs együttműködés, vízügyi együttműködés, jogi és közigazgatási együttműködés

Az Európai Területi Együtműködés célkitűzései II.

Transznacionális együttműködések

- *résztevő területek:* tagállam teljes területe (13 makro-térség)
- *átfogó célok:* országok feletti, transznacionális együttműködés az európai térség területi integrációjának elősegítésére
- *beavatkozási területek:* transznacionális fejlesztési stratégiák közös kidolgozása, hatékony és fenntartható európai közlekedési hálózat kialakítása, információs társadalomhoz kapcsolódás elősegítése, környezetvédelmi együttműködés, kulturális és természeti erőforrások védelme

Az Európai Területi Együtműködés célkitűzéseii III.

Interregionális együttműködések

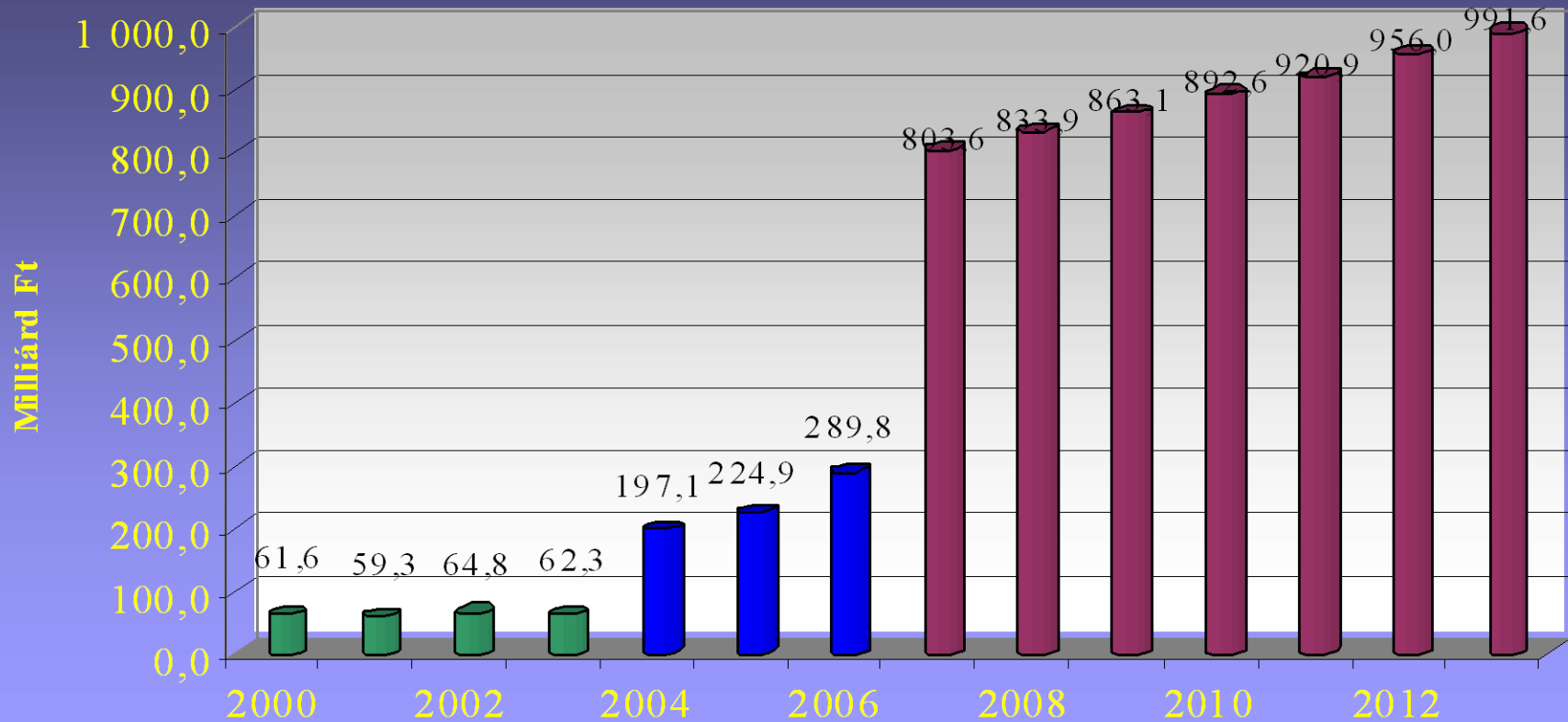
- *részvevő területek:* NUTS 2 szintű régiók és regionális, lokális szervezetek
- *átfogó célok:* regionális fejlesztés és kohézió stratégiájának fejlesztése Európa teljes területét felölelő együttműködések keresztül
- *beavatkozási területek:* tapasztalatcsere és a „legjobb gyakorlatok” átadása a területfejlesztés, a városfejlesztés és az önkormányzati adminisztráció területén, valamint ennek támogatása területfejlesztési kutatások és elemzések révén

A határon átnyúló együttműködések formái az Európai Unióban

- Eseti bizottságok a katasztrófa-elhárításra, árvízvédelemre, környezeti károk enyhítésére
- Hatóságok közötti együttműködés a határ- és vám-ellenőrzésben
- Önkormányzati fórumok testvérvárosi kapcsolatokra
- Civil együttműködés a kulturális és média kapcsolatokra
- Közös gazdasági és kereskedelmi kamarai hálózatok

Magyarország várható támogatási forrásai 2000-2013 között

EU támogatás Magyarországnak

Hogyan érhetjük el a fejlesztési forrásokat?

Felhasználási kapacitás növelése:

- Tervezési és programozási tudás-kapacitás
- Projekt-tervezés az „ötlettől a megvalósulásig”
- Saját forrás biztosítása az „addicionális források” eléréséhez
- Pénzügyi-finanszírozási menedzsment tudás és képesség
- A „gazdasági versenyképesség” feltételeinek biztosítása

Milyen eszközök vehetők igénybe a határ menti együttműködéshez?

- Európai Területi Együttműködési Csoportosulás /EGTC
- Pénzügyi-finanszírozási intézményrendszer
 - Fejlesztési Bank
 - Hitelgarancia Zrt.
 - Regionális Fejlesztési Holding Zrt.
 - Corvinus Zrt.

EGTC I.

- Együttműködések hatékony működésének elősegítése érdekében hozta létre az EU az új, jogi személyiséggel rendelkező intézményt
- 1082/2006/EK Rendelet szabályozza, Magyarországon a 2007. évi XCIX. törvény
- Hatékonyabb forrásle hívás, szervezettebb együttműködési keret, egyenlő érdekérvényesítés

EGTC II.

- Önálló jogi személyiség!!
- Jogképeség
 - Ingó és ingatlan vagyont szerezhets és azzal rendelkezhet
 - Személyzetet foglalkoztathat
 - Bíróság előtt eljárhat
- Több tagállam résztvevőinek autonóm testülete,
 - saját költségvetéssel,
 - saját szervezettel,
 - saját szerződő képességgel
- Az állam maga is lehet tag (3. állam nem, csak annak jogalanyai)
- Nincs „vezető partner” elv
- Biztosítja a tagok egyenlő és demokratikus képviselétét

EGTC III.

- **Forrásfelhasználás:**

- EU-s források
- Tagállami források
- Saját vagyon

- **Cél:**

- Szomszédos települések határon belül és a határ két oldalán ua. a lehetőségekkel rendelkezhetnek

- **Gyakorlati előny:**

- Rugalmasabb politikai dialógus a közös fejlesztések érdekében
- Közös stratégiai tervezés egy terület vonatkozásában
- Lobbizás az EU-nál – európai szereplőként lép fel a regionális és kohéziós politikában
- Többfajta szervezeti formában megvalósulhat – céltól függően

EGTC IV.

- A jogalkotás csak a tagállamok egy részében teljes (**Magyarország**, Szlovákia, Románia, Szlovénia, Bulgária, Ciprus, Dánia, Észtország, Franciaország, Németország, Görögország, Litvánia, Lengyelország, Portugália, Spanyolország, Nagy-Britannia)
- A meglévő jogszabályok alkalmazásának gyakorlata még mindig nem alakult ki és nem egységes
- Emiatt az alapítás folyamata még lassú, nehézkes, a tagállamok egymástól és a Bizottságtól várnak segítséget

A magyarországi regionális demokrácia jelene és jövője

- Az Európai Regionális Charta követelményei:
 - Középszintű igazgatási terület-beosztás
 - Választott testület
 - Önálló kompetenciák
 - Gazdasági autonómia
- A közigazgatási és önkormányzati rendszer átalakítása
 - Megye / régió
 - Település / kistérség

Közigazgatási trendek Magyarországon

Decentralizáció

régió

Integráció

kistérség

Regionális dilemmák

- **Funkciók és típusok**
 - Tervezési-statisztikai/Fejlesztési
 - Adminisztratív-államigazgatási/Dekonzentrált
 - Közhatalmi-politikai/Decentralizált
- **Méretetek és lehatárolások**
 - NUTS-rendszer
 - Tradíciók

Kistérségi dilemmák

- Komplex kistérségi funkciók:
 - Területfejlesztés
 - Közszolgáltatások szervezése
 - Közigazgatási feladatok ellátása
- Kistérségi típusok:
 - Dekoncentrált
 - Tervezési-statisztikai kistérségekben \ 174
 - Speciális lehatárolással \ 255
 - Decentralizált
 - Törvényben kötelezően előírt
 - Ösztönzött társuláson alapuló

Mire irányuljon a reform?

- Közszektor szerepének és funkcióinak korszerűsítése, a feladatok és a kiadások optimalizálása
- Közigazgatási közszolgáltatások hatékonyságának, eredményességének és minőségének javítása a személyi és tárgyi feltételek, valamint az esélyegyenlőség biztosításával
- EU-tagállami követelményeknek megfelelő közszolgáltatási rendszer feltételeinek elérése
- Kistérségi és regionális szint megerősítése és ésszerű decentralizáció

Államreform: mikor és hogyan?

- Többségi demokrácia / Közmegegyezései demokrácia
- Alkotmányozás és 2/3-os törvények egy ciklusban / Fokozatosság a bevezetésben több ciklust átívelően

Köszönöm a figyelmet!

További jó tanácskozást
kívánok!

Szegvari.peter@rfh-rt.hu